

EL SERVEI COMUNITARI PER A L'ALUMNAT DE SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

Una acció educativa en el marc curricular

Octubre 2015

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	1
1. OBJECTIUS	4
2. MARC NORMATIU.....	5
3. PRINCIPIS.....	7
4. METODOLOGIA: L'APRENTATGE SERVEI	8
5. SERVEI COMUNITARI DES DEL CURRÍCULUM.....	9
6. ÀMBITS PER DESENVOLUPAR PROJECTES DE SERVEI COMUNITARI	11
7. SERVEI COMUNITARI I EDUCACIÓ EN VALORS.....	13
8. ASPECTES ORGANITZATIUS	17
8.1. El Projecte de Servei comunitari en els documents de gestió de centre	17
8.1.1. El Projecte Educatiu de Centre:	17
8.1.2. La Programació General Anual del Centre:	17
8.1.3. Les Normes d'Organització i Funcionament de Centre.	17
8.2. Organització i coordinació dels recursos humans	18
8.2.1. Agents i institucions implicades	18
8.2.2. Espais de coordinació	22
8.3. Organització horària i temporal de les activitats del Servei comunitari:	22
8.4. Desenvolupament de projectes de Servei comunitari	23
8.5. Relació amb l'entorn	25
9. AVALUACIÓ DEL PROJECTE.....	27
ANNEX 1 MODEL DE PROJECTE DE SERVEI COMUNITARI	
ANNEX 2. SERVEI COMUNITARI:EXEMPLE DE PROGRAMACIÓ	
ANNEX 3. ORIENTACIONS PER A L'AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	

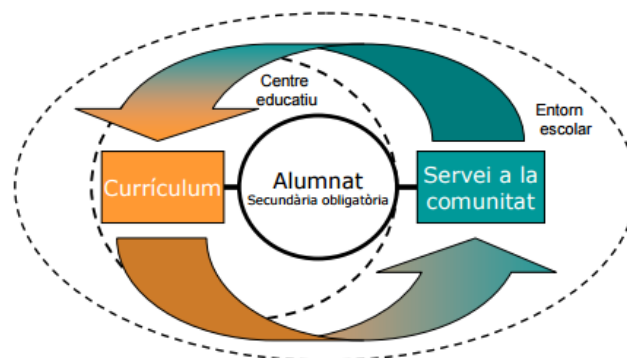
INTRODUCCIÓ

Catalunya prové d'una llarga tradició de participació cívica i solidària dels ciutadans i ciutadanes en la vida social. El nostre país s'ha caracteritzat per un teixit associatiu format per persones que han pres una opció de compromís vers la comunitat i han dedicat una part del seu temps al servei del bé comú, a la millora constant de les condicions de vida i a la defensa i al creixement de la societat i la cultura catalana. Aquest tret ha constituït un element essencial de la identitat pròpia del nostre país.

Cal pensar en la necessitat de formar ciutadans i ciutadanes qualificats, però també en ciutadans reflexius, capaços d'analitzar l'entorn en què viuen i de comprometre's en la seva millora. L'educació és una eina de millora social, que ha de ser capaç de formar éssers complets, amb una dimensió tant intel·lectual com humana i moral. En aquest sentit, a més de la competència lingüística o la matemàtica, cal anar avançant també en aquelles competències que recullen certs valors i habilitats cíviques

En aquest marc, i d'acord amb l'article 79.1 e) de la Llei d'educació, el Departament d'Ensenyament posa en marxa **el Servei comunitari per a l'alumnat de 3r i 4t d'ESO**, amb la finalitat de garantir que els estudiants, al llarg de la seva trajectòria escolar, experimentin i protagonitzin accions de compromís cívic, aprenguin en l'exercici actiu de la ciutadania, i posin en joc els seus coneixements i capacitats al servei de la comunitat.

SERVEI COMUNITARI

Els aprenentatges que s'adquireixen a través del Servei comunitari encaixen **en l'adquisició de la competència social i ciutadana**. Aquesta competència pretén que l'alumnat compregui la realitat social en què viu, cooperi, convisqui i exerciti de forma activa la ciutadania democràtica en una societat plural, i es comprometi a contribuir a la seva millora, mantenint una actitud crítica, constructiva, solidària i responsable, davant el compliment dels drets i obligacions cívics.

El Servei comunitari comparteix la necessitat plantejada en el Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2020 de dur a terme polítiques orientades al foment d'una ciutadania activa i compromesa, a l'impuls de la participació i la implicació dels joves en allò col·lectiu i/o comunitari, i a la generació i el desenvolupament de propostes i dinàmiques adreçades al progrés de la societat.

D'altra banda, el Departament d'Ensenyament considera l'Aprenentatge Servei com la metodologia més adient per dur a terme el Servei comunitari. L'Aprenentatge Servei és una metodologia educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat.

El Servei comunitari es concreta en un projecte en el qual els participants es formen treballant sobre necessitats reals del seu entorn amb l'objectiu de millorar-lo. L'alumnat, alhora que ofereix un servei, adquireix, mitjançant l'acció, els valors i habilitats propis de la competència social i ciutadana.

El Servei comunitari és una iniciativa que neix embolcallada de moltes i molt bones pràctiques:

- A nivell particular, o amb el suport de diferents entitats, administracions locals o programes existents, molts centres educatius han desenvolupat bones pràctiques d'Aprenentatge Servei. Cada cop són més els centres educatius que entenen que per aprendre a exercitar la ciutadania de forma responsable i compromesa cal fer-ho des de la reflexió però també des de la pràctica
- Així mateix, el Departament d'Ensenyament impulsa des del 2010, en col·laboració amb el Centre Promotor d'Aprenentatge Servei, l'ApS en el marc dels Plans Educatius d'Entorn .
- També a nivell internacional, països com Argentina, Països Baixos, i alguns estats dels Estats Units, i sota diferents nominacions (*Service-learning*, *Civic Intership*, o *Servicio Sociocomunitario Solidario*), han desenvolupat accions de compromís cívic com a part de la seva formació obligatòria amb l'objectiu comú

de despertar en l'alumne el desig d'utilitzar les seves competències no només en benefici propi, sinó també en el dels altres.

Amb aquest bagatge, el Departament d'Ensenyament posa en marxa el Servei comunitari amb la col·laboració dels centres i serveis educatius, les entitats del tercer sector, les administracions locals, el [*Centre Promotor d'Aprenentatge i Servei*](#), Lafede.cat i altres organismes de la Generalitat.

1. OBJECTIUS

Són objectius del Servei comunitari:

- Desenvolupar la competència social i ciutadana, afavorint una actitud crítica i compromesa davant la societat, per tal d'esdevenir membres actius en una societat catalana democràtica i participativa.
- Desenvolupar habilitats relacionades amb el disseny i realització de projectes i amb el treball d'equip.
- Donar a conèixer a l'alumnat i les seves famílies la xarxa associativa i les entitats de l'entorn, per tal de promoure la participació dels joves.
- Promoure el treball en xarxa entre els diferents agents educatius de l'entorn.
- Donar una resposta educativa a les necessitats emergents de l'entorn escolar.
- Augmentar la participació en el teixit associatiu i les entitats de caire social per fomentar el compromís amb la construcció d'una societat més justa, cohesionada i arrelada al territori.

2. MARC NORMATIU

[Recomanació 2006/962/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006](#), sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent. Aquest document defineix, a la pàgina 16, quines són les competències socials i cíviques i serveix d'aval a tota la normativa que es relaciona en aquest apartat.

[Llei orgànica d'educació 2/2006, del 3 de maig \(LOE\), modificada parcialment per la Llei orgànica d'educació, 8/2013, per a la millora de la qualitat educativa \(LOMCE\), de 9 de desembre.](#)

L'article 2.k) estableix que una de les finalitats de l'educació és la preparació per a l'exercici de la ciutadania i per a la participació activa en la vida econòmica, social i cultural, amb actitud crítica i responsable.

L'article 23.g) estableix que un dels objectius de l'educació secundària obligatòria és desenvolupar en l'alumnat capacitats que li permetin desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats

[Llei Educació de Catalunya 12/2009 del 10 de juliol](#) (LEC)

L'article 79.1.e) estableix que els criteris d'organització pedagògica que adoptin els centres en les etapes que integren l'educació bàsica han de contribuir a educar els alumnes en la responsabilitat d'exercir la ciutadania activa per mitjà de la participació en els afers de la comunitat.

[DECRET 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria.](#)

L'article 16 defineix el Servei comunitari com una acció educativa orientada a desenvolupar la competència social i ciutadana, en què l'alumne, amb la finalitat de millorar el seu entorn, realitza un servei a la comunitat, alhora que aprèn l'exercici actiu de la ciutadania.

El servei comunitari és de caràcter obligatori i ha de formar part de la programació curricular d'una o diverses matèries de tercer i/o quart d'ESO

Disposició addicional

Primera. S'estableix el calendari d'implantació del servei comunitari en tots els centres de secundària obligatòria de forma gradual en un termini de cinc anys des de l'entrada en vigor del Decret (25 d'agost de 2015).

Ordre ECD/65/2015, de 21 de gener, per la qual es descriuen les relacions entre les competències, els continguts i els criteris d'avaluació de l'educació primària, l'educació secundària obligatòria i el batxillerat. A la pàgina 13 s'hi descriuen les competències socials i cíviques :

Les competències socials i cíviques impliquen l'habilitat i la capacitat per utilitzar els coneixements i les actituds sobre la societat, entesa des de les diferents perspectives, en la seva concepció dinàmica, canviant i complexa, per interpretar fenòmens i problemes socials en contextos cada vegada més diversificats; per elaborar respostes, prendre decisions i resoldre conflictes, així com per interactuar amb altres persones i grups de conformitat amb normes basades en el respecte mutu i en conviccions democràtiques. A més d'incloure accions en un nivell més pròxim i mediat a l'individu com a part d'una implicació cívica i social.

Es tracta, per tant, d'unir l'interès per aprofundir i garantir la participació en el funcionament democràtic de la societat, tant en l'àmbit públic com privat, i preparar les persones per exercir la ciutadania democràtica i participar plenament en la vida cívica i social, gràcies al coneixement de conceptes i estructures socials i polítiques i al compromís de participació activa i democràtica.

3. PRINCIPIS

Els principis que regeixen el Servei comunitari són:

1. **Educació en valors.** Una acció educativa basada en l'experiència, la vivència i la construcció d'hàbits i valors.
2. **Participació activa i democràtica.** La participació activa de l'alumnat en un servei que es duu a terme en benefici de la comunitat
3. **Resposta a les necessitats socials emergents.** L'atenció de necessitats reals i sentides per la comunitat.
4. **Treball en xarxa i coresponsabilització.** El treball en xarxa dels diferents agents educatius d'un territori a partir d'uns objectius compartits.
5. **Millora constant.** Indicadors que permetin fer un seguiment i elaborar propostes de millora.

4. METODOLOGIA: L'APRENTATGE SERVEI

L'Aprentatge Servei és la metodologia més adient per desenvolupar el Servei comunitari. L'Aprentatge Servei és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte. Permet a l'alumnat analitzar l'entorn, elaborar propostes de millora i desenvolupar-les des de la pràctica, la implicació i el compromís.

La relació circular que s'estableix entre l'aprenentatge i el servei genera una nova realitat que intensifica els efectes de cada un per separat. L'aprenentatge millora el servei a la comunitat, perquè aquest guanya en qualitat, i el servei dóna sentit i funcionalitat a l'aprenentatge, perquè allò que s'aprèn es pot transferir a la realitat en forma d'acció.

5. SERVEI COMUNITARI DES DEL CURRÍCULUM

El Servei comunitari, tal i com s'estableix en el currículum de l'educació secundària, és una acció educativa que, de forma obligatòria, ha de realitzar tot l'alumnat a 3r o 4t d'ESO. És una acció educativa orientada a desenvolupar la competència social i ciutadana, en què l'alumne, amb la finalitat de millorar el seu entorn, realitza un servei a la comunitat, aplicant els seus coneixements, capacitats i habilitats, alhora que aprèn l'exercici actiu de la ciutadania.

Es tracta d'una tasca multidimensional amb la qual es pretén que els joves aconseguixin donar el millor de si mateixos, desenvolupin al màxim el seu potencial i s'incorporin de manera activa a la societat.

El Servei comunitari posa de manifest la necessitat de fer una intervenció educativa més enllà de l'aula. Requereix el plantejament d'un treball en l'entorn educatiu amb l'objectiu que l'alumne/a participi i s'impliqui en la construcció d'una societat més justa i cohesionada, en definitiva que aprengui, des de la pràctica, a ser un ciutadà arrelat al seu territori, compromès i responsable.

Els aprenentatges que es realitzen depassen l'adquisició de coneixements: les pràctiques que es realitzen estimulen el pensament crític, la participació i l'assimilació dels valors fonamentals de la societat democràtica, amb l'objectiu de formar una ciutadania responsable i participativa, però també empàtica i solidària.

El Servei comunitari ha de formar part de la programació curricular d'una o diverses matèries de tercer i/o quart d'ESO definides en el pla anual de centre. Comprèn una part d'aprenentatge que es realitza dins l'horari lectiu i un servei actiu a la comunitat, que s'ha de dur a terme fora d'aquest horari, d'acord amb les necessitats de l'entitat amb què es col·labori i dels criteris organitzatius del centre. La dedicació horària al desenvolupament del Servei comunitari és de 20 hores, amb un mínim de 10 hores de servei actiu a la comunitat. Excepcionalment, el servei actiu a la comunitat es pot dur a terme dins l'horari lectiu.

És important remarcar els avantatges que suposa desenvolupar el Servei comunitari des de diverses matèries en lloc de des d'una de sola. Aquesta transversalitat permet

a l'alumnat analitzar el projecte des de diverses vessants, d'acord amb les matèries que hi intervenen, fet que enriqueix la seva perspectiva tant a l'hora de detectar necessitats com de cercar solucions.

El Servei comunitari, a efectes d'avaluació, té la consideració de projecte transversal amb incidència en la qualificació global de la matèria, o matèries, a la qual estigui vinculat.

Un centre pot disposar d'un o més projectes de Servei comunitari. En tots els casos, cada projecte ha de contenir una assignació horària lectiva i pràctica, i la vinculació curricular que fonamenta el servei actiu.

El Departament posa a l'abast dels centres [models transferibles](#), exemples d'accions educatives en el marc d'un projecte de Servei comunitari, amb activitats didàctiques i recursos, que es poden dur a terme amb els alumnes abans, durant i després de la realització del servei.

6. ÀMBITS PER DESENVOLUPAR PROJECTES DE SERVEI COMUNITARI

A continuació es detallen els diferents àmbits en què es poden desenvolupar els projectes de Servei comunitari.

1. Acompanyament i suport a l'escolarització. Projectes de suport i acompanyament a l'escolarització i la formació. Coneixement de l'entorn i reforç escolar, classes de català per a nous, motivació per a l'estudi, classes d'adults...

2. Suport a necessitats bàsiques. Projectes d'ajuda directa a persones que poden necessitar-la: col·lectius en risc d'exclusió, persones immigrades, persones amb discapacitats físiques o psíquiques...

3. Intercanvi generacional. Projectes que pretenen apropar col·lectius de diferents edats amb l'objectiu de facilitar el coneixement mutu i l'intercanvi de coneixements, sabers i habilitats.

4. Medi ambient. Projectes orientats a la cura, conservació i educació mediambiental: reciclatge de materials, auditories ambientals, neteja i conservació del patrimoni natural i urbà, estalvi energètic, cura de la fauna del territori...

5. Participació ciutadana. Projectes per estimular la participació en el barri o l'entorn immediat amb l'objectiu d'afavorir el compromís cívic i la millora de la qualitat de vida dels seus habitants, a través dels mitjans de comunicació, activitats culturals, processos participatius...

6. Patrimoni cultural. Projectes de conservació i restauració del patrimoni cultural i per a la recuperació i difusió de les tradicions culturals.

7. Projectes de solidaritat i cooperació. Projectes per a la sensibilització i defensa dels Drets Humans, causes solidàries i humanitàries d'abast ampli i a nivell internacional.

8. Preservació i manteniment del medi urbà. Projectes de conservació i restauració del medi i mobiliari urbà.

9. Lleure. Projectes realitzats conjuntament amb les entitats d'educació en el lleure.

7. SERVEI COMUNITARI I EDUCACIÓ EN VALORS.

Els valors es poden definir com un marc de referència que guia la nostra acció i, alhora, com una força que ens empeny a viure d'una forma determinada. Quan el progrés no està guiat o emmarcat en uns valors convivencials, corre el perill de convertir-se en un model d'exclusió, conflicte i deteriorament social. En aquest sentit, educar també ha de ser una manera de guiar els menors perquè cerquin unes maneres i no unes altres, uns valors i no uns altres.

El Servei comunitari el podem considerar com una eina de transmissió de valors i destreses que han de capacitar l'alumne/a a participar i comprometre's en la vida cívica, dit d'una altra manera, que ha de capacitar l'alumne/a en la competència social i ciutadana.

Aquesta acció educativa vol posar un especial èmfasi en aquells valors instrumentals que podem considerar esglaons intermedis, valors operatius - com són l'esforç o el compromís - necessaris per assolir altres valors finalistes com la solidaritat, l'equitat o la pau.

Valors i actituds que promou el Servei comunitari:

Actitud crítica

Adoptar una actitud crítica davant d'un fet és analitzar i valorar-ne les característiques i conseqüències en funció de les circumstàncies i del context en què aquest s'ha produït, i dels propis valors.

El Servei comunitari és una acció educativa que estimula en els joves la reflexió crítica en relació a les desigualtats, injustícies i desequilibris en la nostra societat; i l'aportació de solucions pràctiques i compromeses per a la resolució de les necessitats. Ajuda a construir la seva personalitat, a relativitzar els petits problemes de cada dia, perquè els fa mirar més enllà d'ells mateixos amb una visió crítica.

Adoptar una actitud crítica davant d'un fet és analitzar i valorar-ne les característiques i conseqüències en funció de les circumstàncies i del context en què aquest s'ha produït, i dels propis valors.

Compromís

Des d'una perspectiva cívica ciutadana, comprometre's és contribuir, des del propi talent i habilitats personals, a la millora social, és aportar un petit gra de sorra a l'obra comuna, és la predisposició d'actuar en benefici de tots, amb la finalitat de viure en un món més equitatiu i cohesionat.

El Servei comunitari obre el centre educatiu als problemes, als reptes i a les necessitats de l'entorn. Convida a l'alumnat a descobrir allò que no va prou bé i a comprometre's en allò que cal millorar. Amb el Servei comunitari l'alumne/a aprèn a posar el coneixement i esforç al benefici dels altres i descobreix que amb el seu compromís és possible canviar les coses.

Responsabilitat

Entenem per responsabilitat la capacitat de dur a terme els compromisos adquirits i d'assumir les conseqüències dels propis actes. També implica la capacitat de sentir-se urgint a donar resposta o a complir un deure sense rebre cap pressió externa. És un signe de maduresa.

D'altra banda, tots plegats formem part d'una societat que promulga una sèrie de drets, però que també exigeix el compliment d'un seguit de deures, com la conservació i cura del que és públic, la convivència pacífica, la participació en activitats de caire social, el respecte i la conservació de la natura...

El Servei comunitari ofereix als joves la possibilitat d'exercir la ciutadania de forma responsable. Surten del lloc de "beneficiaris" per convertir-se en "protagonistes" i ser reconeguts com a agents actius i creatius, constructors responsables del demà.

Participació

La participació és un dret i un deure de totes les persones en les societats democràtiques. Participar és ser i sentir-se part d'una comunitat en la qual es pren part activa. D'altra banda, la participació és una manera d'unir esforços, de generar sentiment de comunitat i de crear un ambient inclusiu, participar en l'àmbit educatiu, vol dir, sobretot, ser protagonista del propi procés educatiu.

El Servei comunitari és una proposta educativa que permet a l'alumne/a aprendre el significat de la participació activa en un projecte i en una comunitat i sobretot, que més enllà dels drets, participar també és un deure que tenim com a ciutadans.

Esforç

L'esforç és la capacitat que tenim de treballar durant un temps continuat per aconseguir uns objectius determinats. El valor de l'esforç ens ajuda a ampliar al màxim les capacitats que portem dins per obtenir els nostres propòsits i vèncer i superar els obstacles en els diferents àmbits de la seva vida. Paral·lelament, l'esforç també té rellevància en l'àmbit col·lectiu, on la suma d'esforços individuals pot aconseguir objectius comuns.

Per dur a terme els projectes de Servei comunitari es contempla una dimensió individual i una dimensió grupal d'esforç i d'implicació. L'èxit del projecte depèn de la capacitat de crear sinèrgies entre els esforços individuals.

Respecte

El respecte és manifestar consideració, atenció, afecte i valoració cap a les persones, s'entén com l'actitud de reconeixement dels drets de les persones i la valoració de la seva identitat, opinió i manera de pensar, i constitueix el principi bàsic per viure i conviure en societat.

El Servei comunitari es basa en la reciprocitat i respecte entre les persones destinatàries i les que donen el servei. L'alumne/a tracta la persona beneficiària del servei com un subjecte actiu del que pot aprendre i no només com a "públic-receptor", evitant les temptacions paternalistes. L'alumne/a percep el valor que té l'experiència per a ell mateix i se sent agraït.

Diàleg

El diàleg és una forma bàsica de respecte en una societat diversa, rica i intercultural. El diàleg autèntic es fonamenta en una actitud d'interès envers l'altre i tot allò que ens pot aportar. Una bona capacitat de diàleg ha de suposar saber escoltar més que saber parlar.

El Servei comunitari ofereix un exercici de diàleg enriquidor entre l'alumne/a i la persona o persones beneficiàries, convertint-se en un instrument d'aprenentatge de l'escolta activa i de desenvolupament de l'actitud dialògica.

Solidaritat

La solidaritat és l'ajuda a persones, generalment no conegudes personalment, de qui es coneixen les mancances, dificultats o problemes.

Amb la realització d'accions solidàries de Servei comunitari l'alumnat participa en la construcció d'un món més just que respecti la dignitat de les persones i els drets humans.

Integritat

La integritat és la disposició de la persona a actuar d'acord amb els principis de bondat i justícia. Està lligada a les accions que comporten un benefici propi a la vegada que un benefici per als altres. Implica, a més, una concordança entre el que el subjecte diu, el que pensa i el que fa. La persona íntegra sempre fa allò que considera correcte per la via correcta.

Amb el servei comunitari es contribueix a què l'alumnat actui amb coherència amb les seves reflexions i principis.

Honradesa

L'honradesa és un valor atribuïble a les persones fiables, és a dir, persones que en les seves accions no hi ha engany o deslleialtat. L'honradesa contribueix a la construcció d'una societat més justa.

Implicar-se activament en la millora de la societat suposa també el desenvolupament de valors personals. El Servei comunitari permet posar en pràctica les qualitats personals que reverteixen en el bé social.

8. ASPECTES ORGANITZATIUS

Per poder desenvolupar els projectes de Servei comunitari als centres, cal tenir en compte una sèrie d'aspectes organitzatius.

8.1. El Projecte de Servei comunitari en els documents de gestió de centre

8.1.1. El Projecte Educatiu de Centre:

El Projecte Educatiu del Centre (PEC) hauria de:

- Establir uns criteris d'organització pedagògica, les prioritats i els plantejaments educatius que ha de contemplar el Servei comunitari.
- Incloure la concreció del Servei comunitari en el currículum..
- Incloure els criteris, indicadors i procediments per a l'avaluació de l'assoliment dels objectis previstos en el projecte de Servei comunitari

8.1.2. La Programació General Anual del Centre:

Els centres educatius en el marc de la seva autonomia haurien de recollir en la PGAC els següents aspectes:

- Els objectius a aconseguir en els projectes de Servei comunitari d'acord amb la identificació i prioritització de les necessitats.
- La programació de les activitats del projecte de Servei comunitari: descripció, continguts a treballar, metodologia de treball, àmbits d'actuació, materials, criteris d'avaluació, activitats de reconeixement, etc.
- Els aspectes organitzatius: activitats, calendaris de reunions, avaluacions, concreció dels projectes, relacions externes al centre previstes amb referència a col·laboracions amb les entitats o altres centres, etc.

8.1.3. Les Normes d'Organització i Funcionament de Centre.

Els centres educatius, en el marc de la seva autonomia, haurien d'incloure en les NOFC les funcions dels agents implicats en el desenvolupament del projecte (vegeu apartat 8.2.1.1).

8.2. Organització i coordinació dels recursos humans

La intencionalitat i la complexitat dels projectes de Servei comunitari fan que sigui necessari un compromís de col·laboració dels diferents agents del territori. El territori es converteix en la plataforma i el context d'aquesta pràctica educativa comunitària on, a partir de les aliances, es creen un seguit de xarxes de col·laboració en què cadascú aporta però també rep beneficis.

La singularitat del territori, la diversitat, la identitat i la implicació de cada actor que hi participa, així com la dinàmica de cada xarxa, aportarà unes característiques pròpies a cadascun dels projectes.

8.2.1. Agents i institucions implicades

Els agents i institucions que intervenen en els projectes de Servei comunitari són:

8.2.1.1. Centres educatius:

Els centres educatius tenen un paper central en la generació de projectes de Servei comunitari. La seva funció educativa i la possibilitat de treballar amb diferents metodologies els situa en una situació privilegiada. El centre educatiu ha de vincular els projectes de Servei comunitari al currículum i als diferents documents de gestió de centre. Així mateix, ha d'establir els criteris d'avaluació del projecte de Servei comunitari que es du a terme al centre, per fer-ne un seguiment acurat i verificar, posteriorment, que s'han assolit els objectius.

El centre educatiu en el marc de la seva autonomia, ha de definir quines són les funcions dels diferents professionals del centre implicats en el projecte. A mode d'exemple s'adjunta una proposta de funcions de cada agent.

L' Alumnat :

És l'actor principal d'aquests projectes. En el desenvolupament de les accions de Servei comunitari, l'alumnat treballa la competència social i ciutadana, posant en valor una dimensió personal (aprenentatges, habilitats, actituds) i una dimensió social amb el context (pertinença, respecte de l'entorn, compromís i ajut social, participació...). En aquest procés, els participants prenen consciència social i la seva implicació personal

respon a objectius i implicacions col·lectives on poden oferir i donar un servei i no només rebre i, a més, aprenen continguts curriculars..

El **director/a i l'equip directiu** hauria de :

- Incorporar el projecte de Servei comunitari en el Projecte Educatiu de Centre.
- Incloure el projecte de Servei comunitari en el la Programació General Anual de Centre.
- Presentar al claustre del professorat la proposta de realització del projecte
- Assegurar la participació efectiva del claustre en la realització del projecte.
- Presentar el projecte al Consell Escolar.
- Representar el centre davant de les entitats i de la comunitat educativa.
- Signar un document de compromís amb les entitats col·laboradores amb el Servei comunitari.
- Garantir l'aplicació dels criteris d'organització, seguiment i avaluació del projecte.
- Orientar, dirigir i supervisar totes les actuacions del projecte d'acord amb les previsions de la Programació General Anual de Centre .

- Facilitar la planificació i organització del projecte: espais per a reunions, coordinació, horaris, recursos humans i material per a la seva realització.
- Presentar i informar del projecte de Servei comunitari a les famílies, alumnes i a la comunitat educativa.
- Fomentar la relació i coordinació entre els agents implicats.
- Participar en la jornada de reconeixement del projecte.
- Definir les persones que intervindran i les seves funcions.
- Participar en la formació

El **referent** de centre hauria de :

- Planificar el desenvolupament del projecte.
- Coordinar el projecte i les actuacions amb els agents implicats.
- Establir coordinacions amb el professorat del centre i amb els agents implicats en el projecte.
- Dissenyar, planificar i organitzar el seguiment i l'avaluació del projecte.
- Redactar la memòria anual.
- Difondre el projecte a l'exterior i organitzar la jornada de reconeixement del projecte.

- Participar en la formació.

El **professorat** implicat hauria de :

- Incloure el Servei comunitari en la programació curricular de la matèria o matèries on es desenvolupa.
- Dissenyar les activitats didàctiques per al desenvolupament del projecte.
- Gestionar el grup, acompanyar i assessorar l'alumnat en el desenvolupament del projecte.
- Planificar i organitzar horaris, calendari, espais en relació a la seva matèria
- Avaluar els aprenentatges de l'alumnat en el marc de la matèria o matèries on es desenvolupa el projecte.
- Avaluar el projecte conjuntament amb el referent de centre i amb els agents implicats i fer propostes de millora, si es dóna el cas.
- Participar en la formació.

El **tutor/a del grup** hauria de :

- Informar a les famílies del projecte de Servei comunitari en les reunions d'inici de curs.
- Motivar i implicar els alumnes en el desenvolupament del projecte.
- Acompanyar i orientar els alumnes en les diferents activitats programades.
- Fer el seguiment del projecte, conjuntament amb els alumnes, en els espais de tutoria.
- Col·laborar en el seguiment del projecte en les reunions de l'equip docent.
- Donar suport al referent i al professorat implicat per aconseguir un bon funcionament del projecte.

8.2.1.2. Els referents dels serveis educatius:

Els serveis educatius, com a referents que coneixen el territori i que, per la seva activitat, tenen relacions freqüents amb els centres educatius i les entitats socials de l'entorn, resulten agents estratègics en el desenvolupament del Servei comunitari.

Els referents dels serveis educatius haurien de:

- Impartir la formació als centres i a les entitats.
- Contribuir a realitzar una bona diagnosi de les necessitats territorials. En aquells llocs on es desenvolupi un Pla educatiu d'entorn (PEE), alinear aquestes necessitats a les detectades pel PEE.
- Col·laborar en la formalització del projecte i fer-ne l'acompanyament.

- Gestionar els convenis amb les entitats i administracions que participen en el projecte.
- Difondre les pràctiques de referència que es realitzin.

8.2.1.3. Entitats culturals i socials :

Les entitats culturals i socials són les que poden oferir als centres educatius, des de la seva activitat quotidiana, l'espai on desenvolupar el Servei comunitari. En aquest sentit, una de les accions fonamentals és evidenciar la dimensió educativa de l'activitat d'aquestes entitats.

Les entitats culturals i socials haurien de:

- Oferir als centres educatius, des de la seva activitat quotidiana, l'espai on desenvolupar el Servei comunitari.
- Participar en la formació conjuntament amb els centres educatius.
- Participar en el disseny, el seguiment i valoració de les actuacions del projecte.
- Signar un conveni de col·laboració amb l'Administració de la Generalitat de Catalunya mitjançant el Departament d'Ensenyament en relació amb el projecte de Servei comunitari.
- Signar un document de compromís amb el centre educatiu en relació amb el Servei comunitari.
- Col·laborar i coordinar-se amb els professionals dels centres educatius que actuïn com a responsables.
- Difondre les pràctiques de referència que es realitzin.

8.2.1.4. Administració local:

L'Administració local, com a màxima coneixedora i responsable del territori, pot resultar especialment rellevant a l'hora de desenvolupar el Servei comunitari. El seu coneixement sobre les necessitats emergents i el mapa de recursos i entitats de la zona i la seva capacitat de crear una plataforma organitzativa estable els converteix en agents clau per al desenvolupament i la sostenibilitat del Servei comunitari.

Per potenciar aquesta col·laboració, l'Administració local, si ho considera oportú, pot:

- Signar un conveni de col·laboració amb l'Administració de la Generalitat de Catalunya mitjançant el Departament d'Ensenyament per impulsar el Servei comunitari i crear una comissió impulsora de Servei comunitari en el municipi. *(vegeu apartat 8.5 d'aquest document)*
- Col·laborar en l'anàlisi de les necessitats del municipi per tal de poder proposar la tipologia de serveis comunitaris més adients.

- Facilitar la coordinació entre els centres educatius i les entitats participants per tal d'obtenir el màxim d'efectivitat en les actuacions.
- Difondre les pràctiques de referència que es realitzin.

8.2.2. Espais de coordinació

Cada centre, en el marc de la seva autonomia, hauria de crear uns espais d'orientació i coordinació entre professors implicats, aprofitant les estructures existents. A tall d'exemple podrien ser espais de coordinació:

- **Equip docent:** En les reunions dels equips docents, s'hauria de vetllar per l'orientació educativa de les activitats concretes en el projecte, el seu seguiment i avaluació.
- **Comissió Pedagògica:** En les reunions de la comissió pedagògica, s'hauria de concretar el Servei comunitari en el marc curricular del centre, així com les matèries des d'on s'ubica el projecte i els aspectes de coordinació entre els diferents departaments.
- **Equip directiu:** En les reunions de l'equip directiu s'hauria de vetllar per incloure el Servei comunitari en el Projecte Educatiu de Centre i que en la Programació General Anual de Centre s'inclougui el seu desplegament, també s'hauria de fomentar la participació de la comunitat educativa en el desenvolupament del projecte i realitzar el seu seguiment i coordinació.

Seria convenient dur a terme una reunió a inici de curs amb tots els agents implicats (interns i externs) per tal de concretar el desenvolupament del projecte. Així mateix, a final de curs, s'haurien d'efectuar les valoracions pertinents i incloure-les en la memòria anual.

8.3. Organització horària i temporal de les activitats del Servei comunitari:

En l'organització temporal de les accions de Servei comunitari cal tenir en compte les diferents fases de desenvolupament¹ del Servei comunitari i les actuacions a dur a terme en cada una d'elles:

¹ Les fases de desenvolupament del projecte es concreten al punt 8.4

- **Fase de sensibilització, diagnosi de les necessitats i planificació del servei.** Treball dels continguts didàctics de la fase prèvia al servei, des de les diferents matèria/matèries implicades.
- **Execució del servei.** Desenvolupament del servei fora de l'horari lectiu amb espais puntuals de seguiment.
- **Reflexió valorativa.** Treball de continguts didàctics de la fase posterior al servei, des de la matèria/matèries on està ubicat, avaluació, activitats de reconeixement i difusió.

Els centres han d'organitzar les hores de dedicació al Servei comunitari al llarg del curs, tenint en compte que:

- La dedicació al Servei comunitari és de 20 hores, de les quals 10, com a mínim, es dediquen a desenvolupar accions de servei actiu a la comunitat.
- Les hores de servei a la comunitat es realitzen fora de l'horari lectiu. Excepcionalment es poden realitzar dins l'horari lectiu.

8.4 Desenvolupament de projectes de Servei comunitari

ETAPES	DESCRIPCIÓ
Preparació	<p>1. Elaboració de l'esborrany</p> <p>1.1. Determinar un servei socialment necessari. El Servei comunitari respon a necessitats reals del territori. L'alumnat participa en la detecció de les necessitats que donen sentit al servei.</p> <p>1.2. Definir el projecte. Els projectes de Servei comunitari s'inicien a partir d'una idea que es veu possible desenvolupar com a proposta educativa. Sovint, uns projectes que ja fa el centre educatiu es poden transformar en un projecte de Servei comunitari, fent èmfasi en el servei a la comunitat i la importància dels valors i les actituds pròpies de la competència social i ciutadana. Cal vincular el projecte a una matèria o matèries que desenvolupin aquesta competència.</p> <p>També es poden generar a partir d'una proposta que fa una entitat social o una xarxa educativa a partir de necessitats detectades a l'entorn. En tot cas, s'hauran de valorar les necessitats reals sobre les que es vulgui treballar i fer-les saber a l'entitat i als joves. Cal aconseguir que tots els participants sentin el projecte com a propi.</p>

		<p>1.3. Analitzar l'estat del grup i de cada membre.</p> <p>Els docents reflexionen quina capacitat té el grup per emprendre un servei, quines oportunitats hi ha a l'entorn i quin profit en termes d'aprenentatge significatiu se'n podria treure.</p>
	2. Relació amb serveis i entitats	<p>2.1. Identificar els serveis i les entitats amb les que es podria col·laborar.</p> <p>En la majoria de projectes de Servei comunitari és necessari que la institució educativa es vinculi amb alguna entitat social que li faciliti entrar en contacte amb la realitat en la qual es desenvoluparà el servei i una part de l'aprenentatge.</p> <p>El Departament d'Ensenyament oferirà als centres un mapa de possibles entitats col·laboradores. Així mateix, el referent del Servei educatiu de la zona pot col·laborar en aquesta identificació</p> <p>2.2. Plantejar la demanda i arribar a un acord.</p>
	3. Planificació del projecte	<p>3.1. Definir els objectius del projecte, alineats amb els objectius generals del Departament.</p> <p>3.2. Definir les activitats amb l'alumnat.</p>
Activitats amb l'alumnat	4. Fase prèvia a la realització del servei	<p>- Sensibilització:</p> <p>4.1. Detecció dels interessos de l'alumnat</p> <p>4.2. Conèixer del testimoni directe de persones externes al centre educatiu</p> <p>4.3. Recull de notícies d'actualitat amb càrrega social</p> <p>- Diagnosi de les necessitats i planificació del servei:</p> <p>4.4. Contextualització de la situació o problema sobre el que volem actuar (a nivell internacional, nacional i local)</p> <p>4.5. Desenvolupament de l'anàlisi crítica per part de l'alumnat</p> <p>4.6. Proposta de servei (nom i descripció)</p> <p>4.7. Previsió dels objectius de servei que es plantegen assolir els alumnes i dels indicadors d'avaluació.</p> <p>4.8. Formació per a la realització del servei.</p> <p>4.9. Planificació de la realització del servei.</p>
	5. Fase durant la realització del servei	<p>- Execució del servei:</p> <p>5.1. Seguiment individualitzat de l'alumne/a.</p> <p>5.2. Seguiment del servei a meitat del desenvolupament.</p> <p>5.3. Foment de la motivació inicial per al desenvolupament del servei..</p>
	6. Fase després la realització del servei	<p>- Reflexió valorativa:</p> <p>6.1 Anàlisi crítica del servei i proposta de millora.</p> <p>6.3. Valoració dels aprenentatges que s'han assolit.</p> <p>6.4. Anàlisi i valoració del paper del voluntariat en el nostre país.</p>

Avaluació	7. Avaluació multifocal	7.1 Avaluació de l'alumnat 7.2 Avaluació del projecte.
------------------	--------------------------------	---

Amb la finalitat de redactar el projecte de Servei comunitari, a l'annex 1 es facilita un model d'estructura .

8.5. Relació amb l'entorn

El Servei comunitari requereix un treball en xarxa entre centres educatius i entitats de l'entorn, tot sumant els seus esforços i cercant una continuïtat i coherència educativa entre les seves accions que els permeti donar resposta als objectius del projecte.

D'altra banda, aquesta acció en xarxa ha de permetre :

- Aprofitar el potencial i recursos existents en els territoris
- Enfortir la xarxa educativa
- Potenciar projectes educatius comunitaris
- Donar continuïtat i coherència a les actuacions dels diferents agents educatius d'un territori.
- Promoure el treball i aprenentatge en xarxa.
- Posar l'alumnat en contacte amb models positius de persones compromeses.
- Millorar l'arrelament de l'alumnat al territori.
- Promoure l'associacionisme entre els joves.
- Facilitar espais de convivència i relació.
- Afavorir l'aprenentatge cognitiu i l'èxit educatiu a través de la reflexió sobre la pràctica.
- Millorar la imatge institucional del centre educatiu.

El Servei comunitari ha de donar respostes a les necessitats d'un territori. Perquè aquestes necessitats siguin reals i sentides de forma comunitària, és important que la detecció es dugui a terme mitjançant un treball interdisciplinari, entre els diferents agents educatius de la zona. En aquest sentit, la implicació de les administracions locals com a màximes coneixedores d'un territori pot resultar especialment beneficiosa.

En aquests sentit resulta positiu formalitzar un **conveni amb l'Ajuntament**, per tal de formar un **Grup impulsor de Servei comunitari** en la localitat. Les funcions d'aquesta comissió impulsora són les següents:

- Col·laborar en la detecció de les necessitats del municipi per tal de poder proposar la tipologia de serveis comunitaris més adients.
- Facilitar la coordinació entre els centres educatius i les entitats.
- Fer difusió de les pràctiques de referència que es realitzin.
- Promoure la participació dels centres educatius i entitats en la formació de Servei comunitari que organitzin els Serveis educatius.
- Fer el seguiment i valoració de l'actuació.

En el cas que els centres formin part dels Plans educatius d'entorn, el Servei comunitari hauria de donar resposta a les necessitats detectades pel PEE i desenvolupar-se en el marc d'un grup de treball interdisciplinari organitzat amb aquesta finalitat.

9. AVALUACIÓ DEL PROJECTE

Indicadors d'avaluació del projecte de Servei comunitari

Per tal de dur a terme el seguiment i valorar el grau d'impacte del projecte de Servei comunitari, el centre hauria de recollir els indicadors següents en la memòria anual de centre.

Objectius	Indicadors
<p>Promoure la participació de tot l'alumnat en accions de servei a la comunitat com una eina per desenvolupar la competència social i ciutadana, en el marc del currículum obligatori</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre i relació de projectes de Servei comunitari. • Nombre d'alumnat participant • Matèries que desenvolupen els projectes de Servei comunitari (per a cada projecte que realitzi el centre): <ul style="list-style-type: none"> • Nombre de matèries • Relació de matèries • Existència d'un document del compromís entre els centres educatius i les entitats implicades. • Inclusió al Projecte educatiu de centre del Servei comunitari com un instrument per desenvolupar la competència social i ciutadana. • Concreció de les actuacions en la Programació General Anual de Centre. • Inclusió dels objectius i els continguts en la programació de les matèries on està ubicat el Servei comunitari. • Inclusió dels resultats de la valoració de l'alumnat del Servei comunitari en la qualificació de la matèria o matèries corresponents. • Grau d'assoliment de la competència social i ciutadana per part de l'alumnat. • Grau de millora del rendiment acadèmic en la matèria o matèries on s'ubica el Servei comunitari. • Grau de millora de la convivència en el centre. • Relació d'accions de visibilitat i difusió del projecte.
<p>Donar a conèixer a l'alumnat i les seves famílies la xarxa associativa i les entitats de l'entorn, per tal de promoure la participació dels joves</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Relació d'entitats de l'entorn implicades en la implementació del projecte.
<p>Promoure el treball en xarxa entre els diferents agents educatius de l'entorn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Recull d'actuacions i agents implicats en les diferents xarxes educatives de l'entorn.
<p>Donar una resposta educativa a les necessitats emergents de l'entorn escolar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Relació de necessitats detectades.. • Recull d'actuacions realitzades per donar-hi resposta.

Augmentar la participació en el teixit associatiu i les entitats de caire social per fomentar el compromís amb la construcció d'una societat més justa, cohesionada i arrelada al territori.

- Nombre d'alumnat que continua vinculat amb les entitats un cop finalitzat el projecte.
- Taxa de participació de l'alumnat en associacions socials, educatives o de lleure de l'entorn.

ANNEX 1 MODEL DE PROJECTE DE SERVEI COMUNITARI

PROJECTE DE SERVEI COMUNITARI PER A L'ALUMNAT DE SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

Centre:

Localitat:

TÍTOL DEL PROJECTE:

Nivell acadèmic/curs:

Nombre d'alumnes:

Matèria o matèries on es desenvolupa el projecte de Servei comunitari:

Entitats col·laboradores:

Descripció del projecte

Introducció

- Contextualització del centre.
- Detecció de necessitats socials de l'entorn
- Proposta del projecte (breu resum i finalitat)

Àmbit

- Acompanyament i suport a l'escolarització.
- Suport a necessitats bàsiques.
- Intercanvi generacional.
- Medi ambient.
- Participació ciutadana.
- Patrimoni cultural.
- Projectes de solidaritat i cooperació.
- Preservació i manteniment del medi urbà.
- Lleure .

Objectius del projecte

Cal recordar que aquests objectius han d'estar alineats amb els objectius generals del document marc de Servei comunitari proposat pel Departament d'Ensenyament

Indicadors d'avaluació (respecte als objectius)

--

**Activitats d'aprenentatge vinculades al servei
(durant les hores lectives)**

- Abans del servei.
- Durant del servei.
- Després del servei.

**Activitats realitzades a l'entitat
(fora d'horari escolar)**

--

Planificació i temporalització de les activitats

--

Avaluació de l'alumnat

(respecte a les qualificacions de les matèries implicades)

--

Espais i canals de coordinació

- Interna
- Amb els diferents agents implicats

--

Activitats de reconeixement

--

Difusió del projecte

--

ANNEX 2. SERVEI COMUNITARI:EXEMPLE DE PROGRAMACIÓ

TÍTOL DE L PROJECTE <i>ENXARXA'T</i>		ÀMBIT/MATÈRIA ² Educació per a la ciutadania i drets humans Tecnologies Llengües	NIVELL EDUCATIU/EDAT ALUMNAT: <i>3r ESO</i>
CENTRE EDUCATIU <i>Programació basada en el projecte de l'Institut XXX</i>		DADES DEL CENTRE	CURS:
PROFESSORAT RESPONSABLE:	TEMPORITZACIÓ: <i>20 hores</i>	CALENDARI:	ENTITATS QUE HI PARTICIPEN : <i>Casal d'avis</i>
<p>Aquesta programació de Servei comunitari té com a objectiu d'aprenentatge incidir en una realitat social propera a l'alumnat per millorar-ne les seves condicions. Els alumnes hauran d'elaborar un projecte d'actuacions per poder donar resposta a les necessitats detectades.</p>			

OBJECTIUS PROPIS DEL PROJECTE	COMPETÈNCIES BÀSIQUES	CONTINGUTS PROPIS DEL PROJECTE	CONTINGUTS (Definits per cada àrea segons el decret del currículum)	CRITERIS D' AVALUACIÓ
<p>1. Conèixer la situació i les possibles necessitats de la gent gran</p>	<p>5. Aprendre a aprendre</p> <p>6. Autonomia i iniciativa personal</p> <p>8. Social i ciutadana</p>	<p>a. Identificació de diferents tipus de situacions que viu la gent gran a Catalunya i les seves necessitats .</p> <p>b. Definició dels avantatges i dificultats de cada situació abans esmentada</p> <p>c. Identificació dels diferents serveis que s'ofereixen a la gent gran i les entitats o administracions que els desenvolupen.</p> <p>d. Relació de possibles espais i canals de cerca d'informació: web, premsa, espais informatius de l'ajuntament, del casal ...</p>	<p>Educació per a la ciutadania i drets humans.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Valoració del benestar propi i dels altres. - Identificació i rebuig de comportaments i actituds discriminatòries. -Reconeixement de la diversitat social, cultural, afectiva. <p>Tecnologies.</p> <p>Ús d'aplicacions informàtiques per a la cerca d'informació.</p>	<p><i>El Servei comunitari té com a objectiu desenvolupar la competència social i ciutadana . Per poder avaluar aquesta competència es poden fer servir els indicadors que hi ha elaborats en el document marc (pàg 26-27).</i></p> <p><i>A més a més, i en el cas específic d'aquest servei, es podrien considerar els següents criteris:</i></p> <p>a. Descriure les diferents situacions i necessitats que viu la gent gran a Catalunya.</p> <p>b. Reconèixer els avantatges i dificultats de les diferents situacions que viu la gent gran.</p> <p>c. Cercar informació dels diferents serveis i entitats que s'ofereixen a la gent gran i transformar-la en coneixement.</p> <p>d. Seleccionar espais i canals de cerca d'informació rellevants.</p>
<p>2. Dissenyar actuacions de suport a la gent gran</p>	<p>1. Comunicativa lingüística</p> <p>5. Aprendre a aprendre</p> <p>6. Autonomia i iniciativa personal</p>	<p>e. Concreció de les necessitats pel que fa a les diferents tecnologies i eines de comunicació i navegació per la xarxa .</p> <p>f. Relació i funcionament de les tecnologies de la comunicació i navegació per la xarxa.</p>	<p>Tecnologies.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Creació i edició de continguts multimèdia per a la publicació de treballs individuals i de grup a Internet. - Ús d'aplicacions informàtiques per a la cerca d'informació. <p>Llengües.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Participació en les interaccions orals, escrites i audiovisuals que tenen com a eix la construcció de la 	<p>e. Dissenyar la formació a partir de les necessitats detectades.</p> <p>f. Reconèixer les eines i recursos de les tecnologies de comunicació i navegació per la xarxa i aplicar-les en el disseny d'actuacions de suport a la gent gran.</p>

		<p>g. Adequació del llenguatge a les característiques del receptor</p> <p>h. Coneixement sobre formació a la gent gran.</p> <p>i. Planificació de tallers de funcionament de les tecnologies de comunicació i navegació per la xarxa.</p>	<p>relació social a l'interior de l'aula i del centre.</p> <p>- Reflexió sobre les diferències entre els usos orals informals i formals de la llengua i consciència de les situacions comunicatives en què resulten adequats.</p>	<p>g. Adequar el discurs oral a l'especificitat de la gent gran.</p> <p>h. Reconèixer els interessos i les metodologies necessàries per dissenyar una formació a la gent gran.</p> <p>i. Seleccionar els continguts formatius dels tallers i temporitzar-los.</p>
<p>3. Contribuir a la millora de la situació de la gent gran</p>	<p>1. Comunicativa lingüística</p> <p>3. Tractament de la informació i competència digital</p> <p>5. Aprendre a aprendre</p> <p>6. Autonomia i iniciativa personal</p> <p>8. Social i ciutadana</p>	<p>j. Formació a la gent gran en tecnologies de comunicació i navegació per la xarxa.</p> <p>k. Anàlisi i valoració de les propostes dutes a terme .</p> <p>l. Propostes de millora del servei.</p>	<p>Educació per a la ciutadania i drets humans.</p> <p>-Valoració de la capacitat per adaptar-se a una realitat en constant evolució, per mitjà d'actituds flexibles i obertes. Valoració de la disponibilitat per trobar solucions als problemes i intentar millorar la realitat de manera crítica i responsable.</p> <p>- Respecte i valoració crítica per les opcions i plantejaments dels altres, desenvolupant una actitud autocrítica davant de les opcions i plantejaments propis i la capacitat per expressar opinions i judicis de forma assertiva.</p> <p>-Desenvolupament d'actituds de comprensió, cooperació i solidaritat amb persones depenents i col·lectius en situacions desfavorides.</p> <p>- Identificació, anàlisi i rebuig de les causes que provoquen situacions de marginació, desigualtat i injustícia social en el món.</p> <p>Llengües.</p> <p>-Ús d'estratègies comunicatives per reformular els missatges i adaptar-se als interlocutors en contextos multilingües d'interacció.</p> <p>-Valoració de la interacció com a eina per prendre</p>	<p>j. Impartir la formació segons els objectius i continguts previstos.</p> <p>k. Valorar i analitzar les actuacions realitzades</p> <p>l. Seleccionar les propostes per poder millorar el servei a realitzar cara un altre curs.</p>

			<p>consciència dels coneixements i de les idees, per a la regulació dels processos de comprensió i expressió propis de tot procés d'aprenentatge, tant en activitats individuals com en les de treball cooperatiu.</p> <p>-Valoració de la interacció com a eina per prendre consciència dels sentiments propis i aliens i per a la regulació de la conducta.</p> <p>-Pràctica de procediments bàsics d'assertivitat i de manteniment de les pròpies conviccions en la interacció amb altres parlants.</p>	
--	--	--	--	--

ANNEX 3. ORIENTACIONS PER A L'AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT

Els indicadors d'avaluació que es detallen són orientatius i corresponen als objectius a assolir per l'alumne/a en un projecte de Servei comunitari. El centre haurà de completar-los, en el marc de la seva autonomia, amb els indicadors que es desprenguin del projecte concret que duen a terme i els de la matèria o matèries on es realitza el Servei comunitari.

El Servei comunitari, a efectes d'avaluació, té la consideració de projecte transversal amb incidència en la qualificació global de la matèria o matèries a la qual estigui vinculada.

Objectius	Indicadors
Desenvolupar la competència social i ciutadana, afavorint una actitud crítica i compromesa davant la societat, per tal d'esdevenir membres actius en una societat catalana democràtica i participativa.	Assoliment de la competència social i ciutadana <ul style="list-style-type: none">• Reconeix els principis i valors cívics de les societats democràtiques.• Argumenta les seves opinions i concepcions personals.• Identifica situacions de vulneració dels valors democràtics..• Manifesta una actitud respectuosa i empàtica envers costums, valors, sentiments i formes de vida diferents al propi.• Planteja idees diferents en relació a un tema proposat.• Identifica els seus drets i deures..• Defensa el canvi de costums i creences pròpies per superar situacions d'injustícia..• Actua responsablement en les activitats del servei..• Té un paper actiu en la defensa dels drets de les persones.
Desenvolupar habilitats relacionades amb el disseny i realització de projectes i amb el treball d'equip.	<ul style="list-style-type: none">• Participa i coopera fent aportacions d'interès.• Contribueix en la planificació de les tasques.• Es compromet amb els objectius del grup i les responsabilitats assignades.• Manifesta creativitat i autonomia en la resolució de les tasques proposades.